

Teológia

Karl Rahner: Az élet imádságai

A magyar olvasó a századunk teológiai gondolkodását meghatározó jezsuita teológust, Karl Rahner-t elsősorban *A hit alapjai* és a *Teológiai kisszótár* szerzőjeként ismerhette meg. Ezek a művek talán száraz és elméleti okoskodásnak tűnhetnek azok szemében, akik az imádságos lelkületet helyezik előtérbe, elvetve és leértékelve a teológus módszeresen következetes szellemi erőfeszítését, hogy megértse Isten üzenetét. Bár a tudományos teológiai gondolkodás és a lelkiség nem azonosak, mégis egységet alkotnak, mivel mindkettő Isten hírének meghallásából fakad, és mindkettőnek ugyanaz a „témája”. Az imádság nélkül ezért a dogmatikus teológia a keresztényi lét csupasz csontváza maradna, s elvesztené hitelességét. Karl Rahner az imádság példáit tárja elénk magán-imagyűjteményében, amelyben feltárul gondolatvilágának háttere: a lelkiség és teológia egysége a hitben.

A hit élete az imádság. Ez az élet azonban Isten szeretetének melegében hozza első gyámoitalan és a fény felé tapogatózó hajtásait, melyeket Isten kegyelmi közelsége táplál. Ebből a kegyelmi közelségből fakad a bűnös ember imádsága, az imádságra rest szív megnyílása Isten végtelen szeretetére. „Könyörtülj szegény szívemen te, a nagylelkűség Istene, a szeretet Istene, az áldott pazarlás Istene! Add Szentlelkedet ennek a szegény, száraz szívnek, hogy megváltozzék.” — imádkozza Rahner. A mai élethelyzetben az embernek ugyanis túl sok tennivalója van ahhoz, hogy mindent félretéve és lerázva a „rezignáltak halotti merevségét”, ráhagyatkozzék lényegének transzcendenciájára, azaz imádkozzék. Spontán sóhaj és fohász néha-néha feltör lelke mélyéből, mégis idegenkedik az imádság „kalandjától”, nem vállalkozik olyan személyes kapcsolatra, melynek végkimenetelét még nem látja világosan, mivel a személyes kapcsolatok terén is kudarcot vallott. Egyáltalán miért imádkozzon? De ha az emberi élet nem értelmetlen, hanem

értelmes célja van, akkor az imádság sem hiábavaló, mivel az élet végső soron „egyetlen rövid röpima”. Az emberi élet nem merül el mindenes-tül végességében és kicsinyességében, hanem túlmutat önmagán: az örökkévalóság és végső boldogság birodalmára, Istenre, aki az élet kezdete és vége. Ez az Isten — aki Atya, Fiú és Szentlélek — szólítja meg az embert. A megszólított ember pedig hitével (vagy hitetlenségével) válaszol, s keresztény életével feltétlenül ráhagyatkozik a Teremtő Isten szeretetére. Ebben a feltétlen ráhagyatkozásban kel életre a legigazibb és legszemélyesebb szeretetkapcsolat a teremtmény és teremtője között. Ez a forrása mindannak a tapasztalatnak, amelyet Karl Rahner — legtágabb értelemben — imádságnak nevez: találkozás a kimondhatatlan, reménykeltő és szent titokkal, s e titok elfogadása, bizalom- és szeretetteljes megszólítása, dicsőítése és imádása.

Az élet imádságai azonban nem szokványos imagyűjtemény, melynek egyes imáit bárki meghatározott alkalmakkor „újra” imádkozhatja, hanem Karl Rahner vallásos tapasztalatának, keresztény hitének keresztmetszete. A lélek és Istenének emberöltönyi időt átfogó bensőséges párbeszéde, amelyben leplezetlenül kitárulkozik az Isten szeretetére vágyakozó, ámde lusta, és néha magábaroskadó szív minden rezdülése: szenvedésének sóhaja, örömeinek ujjongása, pörlekedő haragja és csöndes ráhagyatkozása Isten akaratára, s mindezeket túl szeretetének csöndje. Valamennyi rahneri ima erénye és eredeti értéke a személyes elmélyülés és elmélkedés, s az olvasót további személyes elmélyülésre és imádságra serkenti. De nemcsak azok forgathatják nagy „haszonnal” ezt az imagyűjteményt, akik elsősorban imádkozni akarnak Karl Rahnerrel, hanem azok is, akik bölcséleti és teológiai gondolatai iránt is érdeklődnek.

Karl Rahner imakönyve méltán a magyar keresztény könyvkiadás egyik gyöngyszeme, s ezért nyugodt lelkiismerettel ajánlhatom az olvasó figyelmébe, bár a magyar szöveg Kazinczy Ferenc sorait juttatja eszembe: „Jót s jó! Ebben áll a nagy titok. Ezt ha nem érted, ...”. (*Szent István Társulat*)

Boros István